

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

Skuggasundi 3, 101 Reykjavík

Sími: 545 8800. Bréfasími: 545 8051

Netfang: nel@nel.is

Tilv.: 21110002

Ákvörðun nr. 30/2022

Þann 1. apríl 2022 kom nefnd um eftirlit með lögreglu saman til fundar og tók eftirfarandi ákvörðun nr. 30/2022.

Málsatvik

Nefnd um eftirlit með lögreglu barst erindi frá [REDACTED] lögmanni f.h. [REDACTED] dags. 22. nóvember 2021. Í erindinu eru gerðar athugasemdir við starfshætti starfsmanna lögreglustjórans á Suðurnesjum vegna ítrekaðra samskipta starfsmanna embættisins beint við [REDACTED] í stað þess að eiga í samskiptum einungis við lögmann hans, samkvæmt beiðni [REDACTED]. Þá kemur fram að lögreglumaður hafi hitt [REDACTED] í eitt skipti, án þess að lögmaður hans væri viðstaddur, undir því yfirskini að afhenda honum farsíma sem hafði verið til rannsóknar. Við þessar aðstæður hafi lögreglumaðurinn reynt að ræða við [REDACTED] um rannsókn máls sem hann er sakborningur í. Hafi hann með því brotið gróflega gegn meginreglum sakamálaréttarfars þess efnis, að sakborningar eigi rétt á því að hafa verjanda sinn viðstaddan í hvert skipti sem skýrslur eru teknar af þeim, sbr. 2. mgr. 36. gr. laga um meðferð sakamála. Þá segir einnig í erindinu að þar sem þrátt fyrir að um einhvers konar óformlegar viðræður sé að ræða, geta samtöl af þessu tagi ratað inn í rannsóknargögn máls, sbr. 3. gr. reglugerðar 651/2009.

Nefnd um eftirlit með lögreglu óskaði eftir upplýsingum frá Lögreglustjóranum á Suðurnesjum með bréfi þann 25. nóvember 2021.

Forsendur nefndarinnar

1.

Nefnd um eftirlit með lögreglu starfar á grundvelli VII. kafla lögreglulaga nr. 90/1996, sbr. breytingar á þeim með lögum nr. 62/2016. Helstu verkefni nefndarinnar, sbr. 1. mgr. 35. gr. a í nefndum lögum, eru að taka við kærnum á hendur starfsmanni lögreglu fyrir ætlað refsivert brot við framkvæmd starfa hans annars vegar og taka við kvörtunum vegna starfsaðferða lögreglu eða framkomu starfsmanns lögreglu sem fer með lögregluvald hins vegar. Undir hið síðarnefnda falla kvartanir vegna háttsemi eða starfsaðferða sem ekki verða taldar refsiverðar en gætu meðal annars leitt til þess að lögreglumaður yrði áminntur í starfi eða æskilegar breytingar gerðar á starfsháttum og verklagi. Nefndin skal, sbr. 2. mgr. 35. gr. a, greina hvað felst í erindum sem henni berast og koma þeim til meðferðar hjá viðkomandi embætti.

Með vísan til framangreinds fellur það almennt ekki undir valdsvið nefndar um eftirlit með lögreglu að endurskoða eða fjalla um almennt mat lögreglu á beitingu úrræða á grundvelli lögreglulaga eða almennt um framkvæmd rannsóknar sakamála, beitingu rannsóknarúrræða

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

eða um ákvarðanir handhafa ákærvalds um það hvort rétt sé að gefa út ákæru í máli. Hlutverk nefndarinnar er hins vegar að taka afstöðu til þess hvort um sé að ræða ámælisverðar starfsaðferðir eða framkomu lögreglumanna við framkvæmd slíkra verkefna. Í því felst nánar tiltekið (og til dæmis) að taka afstöðu til þess hvort kvartað sé yfir því að háttsemi þeirra starfsmanna lögreglu sem að máli komu hafi ekki verið í samræmi við eðlilega starfshætti eða lög eða hvort starfsaðferðir hafi að öðru leyti farið út fyrir það sem eðlilegt var í því tilviki.

2.

Lögreglustjórinn á Suðurnesjum svaraði beiðni nefndarinnar með bréfi þann 29. október 2021. Þar er tekið fyrir að afhending á farsíma [REDACTED] hafi verið notuð í því yfirsíkinu að ræða rannsóknina einslega við [REDACTED] [REDACTED] hafi haft frumkvæði að því að tjá sig um atriði sem þegar voru komin fram við rannsókn málsins og taldi lögreglumaðurinn sig vera að sýna samkennd og beita virkri hlustun hjá einstaklingi sem þurfti að létta á hjarta sínu.

Þá kemur fram að margsinnis hafi lögmanni [REDACTED] verið tjáð að lögreglumönnum sé heimilt að tala við fólk og hringja án þess að bera það undir lögmann viðkomandi þegar ekki er um að ræða skýrslutöku.

3.

Undir valdsvið nefndarinnar fellur hvernig tilteknir þættir lögreglustarfsins eru framkvæmdir eða ef lögregla lætur hjá líða að sinna lögmætu hlutverki sínu, sbr. 2. gr. laga nr. 90/1996, þ.e. að gæta almannaöryggis og halda uppi lögum og reglu, að leitast við að tryggja réttaröryggi borgaranna og stemma stigu við afbrotum og koma í veg fyrir athafnir sem raska öryggi borgaranna og ríkisins, vinna að uppljóstrun brota, stöðva ólögmæta háttsemi og fylgja málum eftir í samræmi við það sem mælt er fyrir um í lögum um meðferð sakamála.

4.

Nefnd um eftirlit með lögreglu ber að greina hvort erindi sem henni berast vegna háttsemi lögreglu feli í sér kvörtun yfir starfsháttum eða kæru vegna ætlaðrar refsiverðrar háttsemi starfsmanna lögreglunnar. Af erindi [REDACTED] er ljóst að um er að ræða kvörtun sem lítur að starfsaðferðum og starfsháttum starfsmanna lögreglu.

Nefnd um eftirlit með lögreglu fór ítarlega yfir erindi [REDACTED] og þau gögn sem henni bárust frá Lögreglustjóranum á Suðurnesjum. Með hliðsjón af því hvernig málsatvikum var lýst í erindinu og þeim gögnum sem nefndin hefur undir höndum, telur nefnd um eftirlit með lögreglu að ekki séu uppi vísbendingar um mögulega ámælisverða eða refsiverða háttsemi starfsmanna lögreglu, sbr. 2. mgr. 35. gr. a. laga nr. 90/1996. Nefndin telur því ekki tilefni til að aðhafast vegna erindis [REDACTED]

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

Niðurstaða

Nefnd um eftirlit með lögreglu telur ekki tilefni til að aðhafast vegna erindis [REDACTED]

Reykjavík, 1. apríl 2022



Skúli Þór Gunnsteinsson

formaður



Grimur Sigurðarson



Þorbjörg L. Jónsdóttir